Downloaded via the EU tax law app / web

@import url(./../../../../../css/generic.css); EUR-Lex - 61997J0178 - SV
Avis juridique important

|

61997J0178

Domstolens dom (femte avdelningen) den 30 mars 2000. - Barry Banks m.fl. mot Theatre royal de la Monnaie. - Begäran om förhandsavgörande: Tribunal du travail de Bruxelles - Belgien. - Social trygghet för migrerande arbetstagare - Bestämmande av tillämplig lagstiftning - Räckvidden av blankett E 101. - Mål C-178/97.

Rättsfallssamling 2000 s. I-02005

Sammanfattning
Parter
Domskäl
Beslut om rättegångskostnader
Domslut

Nyckelord

1 Social trygghet för migrerande arbetstagare - Arbete i den mening som avses i artikel 14a.1 a i förordning nr 1408/71 - Begrepp

(Rådets förordning nr 1408/71, artikel 14a.1 a)

2 Social trygghet för migrerande arbetstagare - Tillämplig lagstiftning - Egenföretagare som beger sig till en annan medlemsstat för att utföra ett arbete - Blankett E 101 utfärdad av den behöriga institutionen i ursprungsmedlemsstaten - Bevisvärde i förhållande till den behöriga institutionen i den andra medlemsstaten - Gränser - Retroaktiv verkan av blanketten - Tillåten

(Rådets förordningar nr 1408/71, artikel 14a.1 a och nr 574/72, artikel 11a)

Sammanfattning

1 Begreppet "arbete" i artikel 14a.1 a i förordning nr 1408/71, i ändrad och uppdaterad lydelse enligt förordning nr 2001/83, därefter enligt förordning nr 3811/86, enligt vilken den som normalt är egenföretagare inom en medlemsstats territorium och som utför arbete inom en annan medlemsstats territorium skall fortsätta att omfattas av den förstnämnda medlemsstatens lagstiftning förutsatt att detta arbete inte väntas vara längre än tolv månader, avser alla arbetsprestationer, oberoende av om arbetet utförs av anställda eller av egenföretagare.

Denna tolkning framgår för det första av lydelsen av denna bestämmelse, eftersom begreppet "arbete" vanligtvis har en allmän betydelse som utan åtskillnad betecknar arbete som utförs av anställda och av egenföretagare. Denna tolkning bekräftas för det andra av de omständigheter

under vilka denna bestämmelse antogs, eftersom rådet använde begreppet "arbete" i stället för "tillhandahåller tjänster", vilket hade föreslagits av kommissionen i syfte att begränsa tillämpningen av bestämmelsen till det fall där arbete utförs av egenföretagare inom en annan medlemsstats territorium.

(se punkterna 16, 21, 23, 28 och punkt 1 i domslutet)

2 Blanketten E 101, som har utfärdats i enlighet med artikel 11a i förordning nr 574/72 och som intygar att den berörda egenföretagaren fortsätter att omfattas av lagstiftningen i ursprungsmedlemsstaten under hela den period under vilken han utför ett arbete inom en annan medlemsstats territorium, är bindande både för den behöriga institutionen i den medlemsstat dit egenföretagaren beger sig för att utföra ett arbete och för den person som har anlitat denna egenföretagare, så länge som blanketten i fråga inte har återkallats eller ogiltigförklarats.

Det ankommer emellertid på den behöriga institutionen i den medlemsstat som har utfärdat denna blankett att ompröva huruvida det var berättigat att utfärda blanketten och, i förekommande fall, återkalla blanketten när den behöriga institutionen i den medlemsstat där egenföretagaren utför ett arbete uttrycker tvivel i fråga om de omständigheter som ligger till grund för utfärdandet av blanketten och huruvida uppgifterna däri är korrekta, i synnerhet när dessa uppgifter inte uppfyller kraven i artikel 14a.1 a i förordning nr 1408/71.

Det finns dessutom ingenting som hindrar att blankett E 101, i förekommande fall, har retroaktiv verkan. (se punkterna 43, 48, 53, 54, 57 och punkterna 2 och 3 i domslutet)

Parter

I mål C-178/97,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), från Tribunal du travail de Bruxelles (Belgien), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Barry Banks m.fl.

och

Théâtre royal de la Monnaie,

i närvaro av:

Colin Appleton och Christopher Davies,

Mark Curtis,

"angående tolkningen av artikel 14a.1 a och 14c i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen och av artiklarna 11a och 12a.7 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpningen av förordning (EEG) nr 1408/71, i ändrade och uppdaterade lydelser enligt rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983 (EGT L 230, s. 6; svensk specialutgåva, område 5, volym 3, s. 13), därefter enligt rådets förordning (EEG) nr 3811/86 av den 11 december 1986 (EGT L 355, s. 5; svensk specialutgåva, område 5, volym 4, s. 86),

meddelar

DOMSTOLEN

(femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden D.A.O. Edward samt domarna L. Sevón, C. Gulmann, J.-P. Puissochet (referent) och P. Jann,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer,

justitiesekreterare: biträdande justitiesekreteraren H. von Holstein,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Barry Banks m.fl., genom M.J.S. Renouf, solicitor, och advokaten B. Blanpain, Bryssel,

- Théâtre royal de la Monnaie, genom advokaten S. Capiau, Bryssel,

- Tysklands regering, genom E. Röder, Ministerialrat, förbundsekonomiministeriet, och C-.D. Quassowski, Regierungsdirektor, samma ministerium, båda i egenskap av ombud,

- Frankrikes regering, genom rättschefen M. Perrin de Brichambaut, utrikesministeriets rättsavdelning, och C. Chavance, conseiller des affaires étrangères, samma avdelning, båda i egenskap av ombud,

- Nederländernas regering, genom ställföreträdande juridiske rådgivaren J.G. Lammers, utrikesministeriet, i egenskap av ombud,

- Förenade kungarikets regering, genom J.E. Collins, Treasury Solicitor's Department, i egenskap av ombud,

- Europeiska gemenskapernas kommission, genom M. Wolfcarius, rättstjänsten, i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 22 oktober 1998 av: Barry Banks m.fl., företrädda av M.J.S. Renouf och B. Blanpain, Théâtre royal de la Monnaie, företrädd av S. Capiau, Tysklands regering, företrädd av C.-D. Quassowski, Frankrikes regering, företrädd av C. Chavance, Irlands regering, företrädd av A. O'Caoimh, SC, Nederländernas regering, företrädd av juridiske rådgivaren M.A. Fierstra, utrikesministeriet, i egenskap av ombud, Förenade kungarikets regering, företrädd av M. Hoskins, barrister, och kommissionen, företrädd av M. Wolfcarius,

och efter att den 26 november 1998 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

Domskäl

1 Tribunal du travail de Bruxelles har genom beslut av den 21 april 1997, som inkom till domstolens kansli den 7 maj 1997, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), ställt tre frågor om tolkningen av artikel 14a.1 a och 14c i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av

den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen (nedan kallad förordning nr 1408/71) och av artiklarna 11a och 12a.7 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpningen av förordning (EEG) nr 1408/71 (nedan kallad förordning nr 574/72), i ändrade och uppdaterade lydelser enligt rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983 (EGT L 230, s. 6; svensk specialutgåva, område 5, volym 3, s. 13), därefter enligt rådets förordning (EEG) nr 3811/86 av den 11 december 1986 (EGT L 355, s. 5; svensk specialutgåva, område 5, volym 4, s. 86).

2 Frågorna har uppkommit i en tvist mellan Barry Banks, åtta andra operasångare samt en dirigent, med stöd av ytterligare tre artister (nedan kallade Barry Banks m.fl.) och Théâtre Royal de la Monnaie de Bruxelles (nedan kallad TRM) angående de avgifter som TRM har dragit av från deras honorar i enlighet med det belgiska systemet för social trygghet för anställda.

3 Barry Banks m.fl. är scenartister och brittiska medborgare. De är bosatta i Förenade kungariket, där de normalt utövar sina yrken, och de omfattas av det brittiska systemet för social trygghet i egenskap av egenföretagare. De anlitades av TRM för att uppträda i Belgien mellan åren 1992 och 1995. Artisterna anlitades var och en för sammanlagt mindre än tre månaders arbete, med undantag för en av dem, för vilken kontraktet löpte under en period om fyra månader och sex dagar.

4 TRM drog av de avgifter från deras honorar som skulle betalas i enlighet med systemet för social trygghet för anställda. Detta skedde med stöd av artikel 3.2 i den kungliga kungörelsen av den 28 november 1969, vilken antagits med stöd av lag av den 27 juni 1969 om ändring av förordningen av den 28 december 1944 om systemet för social trygghet för arbetstagare som omfattas av systemet för social trygghet för anställda (Moniteur belge av den 5 december 1969), vilken utvidgade detta system till att omfatta scenartister. Kontrakten med Barry Banks m.fl. föreskrev uttryckligen detta avdrag.

5 Under kontraktens löptid eller under förfarandet vid den nationella domstolen uppvisade Barry Banks m.fl. var sin blankett E 101, som hade utfärdats av det brittiska socialministeriet i enlighet med artikel 11a i förordning nr 574/72. Dessa blanketter intygade att de var egenföretagare, att de skulle utöva en verksamhet som egenföretagare under den period som de hade anlitats av TRM och att de skulle fortsätta att omfattas av brittisk socialförsäkringslagstiftning under denna period i enlighet med artikel 14a.1 a i förordning nr 1408/71. Enligt denna bestämmelse skall den som normalt är egenföretagare inom en medlemsstats territorium och som utför arbete inom en annan medlemsstats territorium fortsätta att omfattas av den förstnämnda medlemsstatens lagstiftning, förutsatt att detta arbete inte väntas pågå längre än tolv månader.

6 Eftersom Barry Banks m.fl. motsatte sig att de skulle omfattas av det belgiska systemet för social trygghet för anställda, väckte de talan vid Tribunal du travail de Bruxelles och yrkade att TRM skulle återbetala de belopp, jämte lagstadgad ränta, som hade betalats i avgifter. Barry Banks m.fl. har gjort gällande att de fortsatte att omfattas av endast den brittiska lagstiftningen i enlighet med artikel 14a.1 a i förordning nr 1408/71, eftersom de hade utfört arbete på belgiskt territorium under en period som var kortare än tolv månader och i normala fall utförde arbete i egenskap av egenföretagare i Förenade kungariket. De har vidare hävdat att TRM och l'Office national de sécurité sociale belge (det nationella organet för social trygghet, nedan kallat ONSS) var skyldiga att beakta blanketterna E 101, som hade utfärdats av det brittiska socialministeriet.

7 TRM anser för sin del att den belgiska lagstiftningen var tillämplig i enlighet med artikel 14c a i förordning nr 1408/71, enligt vilken en person som samtidigt är anställd inom en medlemsstats territorium och egenföretagare inom en annan medlemsstats territorium skall omfattas av lagstiftningen i den medlemsstat inom vars territorium han är anställd. TRM har vidare hävdat att, eftersom ONSS vägrade att beakta blanketterna E 101, som hade utfärdats till brittiska egenföretagare, var TRM skyldig att rätta sig efter detta beslut. Dessa blanketter, vars retroaktiva

verkan kunde ifrågasättas, hade dessutom för de flesta av de berörda personerna varken utfärdats eller uppvisats för TRM förrän under kontraktens löptid eller under förfarandet vid Tribunal du travail de Bruxelles.

8 Den hänskjutande domstolen har i sin begäran om förhandsavgörande för det första erinrat om att domstolen, i domarna av den 30 januari 1997 i mål C-340/94, De Jaeck (REG 1997, s. I-461) och i mål C-221/95, Hervein och Hervillier (REG 1997, s. I-609), slog fast att begreppen "verksamhet som anställd" och "verksamhet som egenföretagare" vid tillämpningen av artikel 14a och 14c i förordning nr 1408/71 skall tolkas så, att de avser de verksamheter som betraktas som sådana vid tillämpningen av lagstiftningen om social trygghet i den medlemsstat inom vars territorium verksamheterna utövas.

9 Den hänskjutande domstolen har vidare angett att den verksamhet som sökandena i målet vid den nationella domstolen bedriver betraktas som en verksamhet som egenföretagare, enligt den brittiska lagstiftningen om social trygghet, och som en verksamhet som anställd, enligt den motsvarande belgiska lagstiftningen.

10 Den hänskjutande domstolen har tillagt att en tillämpning av artikel 14a.1 a i det mål som är anhängigt vid den, som scenartisterna gör gällande, förutsätter att begreppet "arbete" i denna bestämmelse skall tolkas vidsträckt och omfatta alla arbetsprestationer, oberoende av om arbetet utförs av anställda eller egenföretagare, som inte överskrider tolv månader.

11 Den hänskjutande domstolen har vidare angett att, om så inte var fallet, skulle artikel 14c i förordning nr 1408/71 kunna tillämpas på sökandena i målet vid den domstolen. Den hänskjutande domstolen har emellertid noterat att en tillämpning av denna bestämmelse skulle leda till att sökandena endast omfattades av den belgiska lagstiftningen, eftersom de utövar en verksamhet som i Belgien anses utgöra verksamhet som anställd, och detta vad gäller allt förvärvsarbete som de utför, i enlighet med artikel 14d i samma förordning. Med beaktande av att deras verksamhet i Belgien endast pågick under en kort period, skulle sökandena i målet vid den nationella domstolen emellertid inte kunna åtnjuta någon av de förmåner som följer av det belgiska systemet.

12 Tribunal du travail de Bruxelles har under dessa omständigheter beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

"1. a. Avser begreppet 'arbete', som återfinns i artikel 14a.1 a i förordning (EEG) nr 1408/71, alla arbetsprestationer som inte överstiger 12 månader, oberoende av om arbetet utförs av anställda eller av egenföretagare?

b. Skall begreppet 'arbete' i den mening som avses i artikel 14a.1 a fastställas med hänsyn till lagstiftningen om social trygghet i den medlemsstat där verksamhet som egenföretagare normalt utövas eller med hänsyn till lagstiftningen om social trygghet i den medlemsstat där 'arbetet' utförs, om det endast avser arbete som utförs av egenföretagare?

2. Vilket tidsmått skall användas vid bedömningen av begreppet 'samtidigt', som återfinns i artikel 14c i förordning (EEG) nr 1408/71, eller vilka är de kriterier som gör det möjligt att fastställa detta begrepp?

3. a. i) Är de rättsverkningar som följer av blankett E 101, vars utfärdande särskilt föreskrivs i artiklarna 11a och 12a.7 i förordning nr 2001/83, bindande

- i förhållande till den behöriga institutionen i den medlemsstat där den andra verksamheten utövas, och

- i förhållande till den person som har anlitat en arbetstagare som utövar verksamhet inom två medlemsstaters territorium?

ii) Om frågan besvaras jakande, fram till vilken tidpunkt gäller den bindande verkan?

b. Har blankett E 101 retroaktiv verkan om de perioder som den avser har löpt ut vid den tidpunkt då blanketten utfärdas eller uppvisas?"

Den första frågan

13 Den hänskjutande domstolen har ställt sin första fråga för att få klarhet i huruvida begreppet "arbete", i artikel 14a.1 a i förordning nr 1408/71 avser alla arbetsprestationer, oberoende av om arbetet utförs av anställda eller av egenföretagare. För det fall att denna bestämmelse endast avser arbete som utförs av egenföretagare, vill denna domstol få klarhet i huruvida det ifrågavarande arbetets art skall fastställas med hänsyn till lagstiftningen om social trygghet i den medlemsstat där verksamheten som egenföretagare normalt utövas eller med hänsyn till motsvarande lagstiftning i den medlemsstat där arbetet utförs.

14 I artikel 13.1, som inleder avdelning II i förordning nr 1408/71 om bestämmande av tillämplig lagstiftning, föreskrivs att, om något annat inte följer av artikel 14c, personer för vilka denna förordning gäller skall omfattas av lagstiftningen i endast en medlemsstat.

15 I enlighet med artikel 13.2 b i förordning nr 1408/71 skall, om något annat inte följer av artiklarna 14-17 i denna förordning, den som är egenföretagare inom en medlemsstats territorium omfattas av denna stats lagstiftning även om han är bosatt inom en annan medlemsstats territorium.

16 Artikel 14a i förordning nr 1408/71, som har rubriken "Särskilda regler för andra egenföretagare än sjömän", föreskriver att artikel 13.2 b skall tillämpas med beaktande av de undantag och omständigheter som räknas upp i artikeln. I enlighet med artikel 14a.1 a skall den som normalt är egenföretagare inom en medlemsstats territorium och som utför arbete inom en annan medlemsstats territorium fortsätta att omfattas av den förstnämnda medlemsstatens lagstiftning, förutsatt att detta arbete inte väntas vara längre än tolv månader.

17 Barry Banks m.fl., TRM, den brittiska regeringen och kommissionen, till vilka den irländska regeringen anslöt sig vid sammanträdet, anser att begreppet "arbete", som återfinns i artikel 14a.1 a i förordning nr 1408/71, skall anses omfatta allt arbete, oberoende av om det utförs av anställda eller av egenföretagare. De hävdar att denna tolkning är nödvändig på grund av den mycket allmänna betydelse som detta ord har i allmänt språkbruk. Barry Banks m.fl. och kommissionen har även gjort gällande att användandet av detta begrepp följer av ett avsiktligt val som rådet gjorde när det antog förordning (EEG) nr 1390/81 av den 12 maj 1981 om utvidgning av förordning (EEG) nr 1408/71 till att omfatta egenföretagare och deras familjer (EGT L 143, s. 1; svensk specialutgåva, område 5, volym 2, s. 132). Kommissionen hade nämligen både i sitt ursprungliga och i sitt ändrade förslag till denna förordning använt begreppet "tillhandahåller tjänster" i stället för "arbete". Därmed avsåg kommissionen att begränsa tillämpningen av bestämmelsen till endast det fallet där egenföretagaren utför arbete i egenskap av egenföretagare inom en annan medlemsstats territorium.

18 Om domstolen skulle anse att begreppet "arbete" endast avser arbete som utförs av egenföretagare, anser Barry Banks m.fl., TRM och den brittiska regeringen att det ifrågavarande arbetets art skall fastställas i enlighet med lagstiftningen om social trygghet i den medlemsstat där personen i fråga normalt utövar verksamhet som egenföretagare. Kommissionen anser däremot att arbetets art, med stöd av domarna i de ovannämnda målen De Jaeck och Hervein och Hervillier, skall fastställas i enlighet med lagstiftningen om social trygghet i den medlemsstat där

arbetet utförs.

19 Den tyska, den franska och den nederländska regeringen har hävdat att begreppet "arbete" endast avser arbete som utförs av egenföretagare, varvid arbetets art skall fastställas i enlighet med lagstiftningen i den medlemsstat där arbetet utförs. Denna tolkning följer för det första av själva rubriken till artikel 14a i förordning nr 1408/71. Denna tolkning överensstämmer också med motsvarande bestämmelser i avdelning II avseende anställda arbetstagare och sjömän som utstationeras till en annan medlemsstats territorium eller ombord på ett fartyg som för en annan medlemsstats flagga för att utföra arbete där. Dessa arbetstagare och sjömän fortsätter nämligen att omfattas enbart av lagstiftningen i den förstnämnda medlemsstaten endast om det arbete de utför är arbete i egenskap av anställd.

20 Den tolkning av begreppet "arbete" som sökandena i målet vid den nationella domstolen, den irländska och den brittiska regeringen och kommissionen har gjort gällande skall godtas.

21 Denna tolkning framgår för det första av lydelsen av artikel 14a.1 a i förordning nr 1408/71. Begreppet "arbete" har nämligen vanligtvis en allmän betydelse som utan åtskillnad betecknar arbete som utförs av anställda och av egenföretagare. Artikel 14a.1 a skiljer sig för övrigt i detta hänseende från artikel 14b.2, av vilken det framgår att den som normalt är egenföretagare, antingen inom en medlemsstats territorium eller ombord på ett fartyg som för en medlemsstats flagga, och som utför arbete för egen räkning ombord på ett fartyg som för en annan medlemsstats flagga, skall fortsätta att omfattas av den förstnämnda medlemsstatens lagstiftning, förutsatt att denna person utför detta arbete för egen räkning.

22 Artikel 14a i förordning nr 1408/71 skall visserligen enligt sin rubrik tillämpas på andra egenföretagare än sjömän. Av detta följer emellertid inte att det arbete som avses i artikel 14a.1 a nödvändigtvis utgör arbete som utförs av egenföretagare. Begreppet "egenföretagare" i denna artikel betecknar nämligen den verksamhet som personen i fråga normalt utövar inom en eller flera medlemsstaters territorium, och inte tillfälliga verksamheter som personen bedriver utanför den eller dessa medlemsstater.

23 Den tolkning av artikel 14a.1 a i förordning 1408/71 som framgår ovan bekräftas för det andra av de omständigheter under vilka denna bestämmelse antogs. Bestämmelsen infördes nämligen i denna förordning genom förordning nr 1390/81, som utvidgade förordning nr 1408/71 till att omfatta egenföretagare och deras familjer. I sitt ursprungliga förslag om anpassning av förordning nr 1408/71 (EGT C 14, 1978, s. 9), liksom i det ändrade förslaget (EGT C 246, 1978, s. 2), använde kommissionen begreppet "tillhandahåller tjänster" i stället för "arbete". Därmed avsåg kommissionen att begränsa tillämpningen av bestämmelsen till det fallet där arbete utförs av egenföretagare inom en annan medlemsstats territorium. Allt tyder således på att rådet använde begreppet "arbete" med avsikten att denna bestämmelse även skall omfatta anställda.

24 Den tyska och den nederländska regeringen har emellertid uttryckt oro över att en tolkning av begreppet "arbete" som innebär att detta inte begränsas till att avse endast egenföretagare kan få allvarliga följder. En sådan tolkning skulle nämligen enligt dessa regeringar leda till att vem som helst skulle kunna ansluta sig till systemet för social trygghet för egenföretagare i en medlemsstat som har låga sociala avgifter, enbart i syfte att bege sig till en annan medlemsstat för att utföra arbete som anställd under ett år utan att betala de högre avgifter som gäller i den sistnämnda staten.

25 Enligt artikel 14a.1 a i förordning nr 1408/71 krävs att personen i fråga först "normalt" bedriver en verksamhet i egenskap av egenföretagare inom en medlemsstats territorium. Detta krav förutsätter att personen i fråga vanligtvis bedriver en betydande verksamhet i den medlemsstat där han är etablerad (se, analogt i fråga om artikel 14.1 a i förordning nr 1408/71 avseende utstationering av arbetstagare, dom av den 10 februari 2000 i mål C-202/97, FTS (REG 2000, s. I-883), punkt 45). Denna person måste således redan ha bedrivit sin verksamhet under en viss tid

när han önskar göra gällande den fördel som följer av bestämmelsen i fråga. Under den period under vilken personen i fråga utför ett arbete inom en annan medlemsstats territorium, måste han dessutom i den förstnämnda medlemsstaten bibehålla möjligheterna att utöva sin verksamhet där vid sin återkomst.

26 I enlighet med vad generaladvokaten har anfört i punkt 59 i sitt förslag till avgörande, kan bibehållandet av en sådan infrastruktur i ursprungsstaten utgöra till exempel innehavet av ett kontor, inbetalning av avgifter till systemet för social trygghet, inbetalning av skatt, innehav av yrkeslicens och av ett momsregistreringsnummer eller inskrivning i handelskammare eller branschorganisationer.

27 Tillämpningen av artikel 14a.1 a i förordning nr 1408/71 förutsätter att den person som bedriver verksamhet i egenskap av egenföretagare inom en medlemsstat utför "arbete" inom en annan medlemsstats territorium, det vill säga ett visst bestämt uppdrag med förutbestämd omfattning och varaktighet, vilket kan bevisas genom uppvisande av en avtalsförbindelse.

28 Den första frågan skall följaktligen besvaras så, att begreppet "arbete" i artikel 14a.1 a i förordning nr 1408/71 avser alla arbetsprestationer, oberoende av om arbetet utförs av anställda eller av egenföretagare.

Den andra frågan

29 Den hänskjutande domstolen har ställt sin andra fråga för att få klarhet i hur begreppet "samtidigt", som återfinns i artikel 14c i förordning nr 1408/71, skall tolkas.

30 Det framgår av begäran om förhandsavgörande att tillämpningen av artikel 14a.1 a i förordning nr 1408/71 i målet vid den nationella domstolen förutsätter att begreppet "arbete" i denna bestämmelse avser alla arbetsprestationer, oberoende av om arbetet utförs av anställda eller av egenföretagare, och att den andra frågan har ställts endast för det fall att denna bestämmelse inte skulle anses vara tillämplig i det förevarande fallet.

31 Med beaktande av svaret på den första frågan, saknas anledning att besvara den andra frågan.

Den tredje frågans första del

32 Den hänskjutande domstolen vill med den tredje frågans första del få klarhet i huruvida blankett E 101, som har utfärdats i enlighet med artiklarna 11a och 12a.7 i förordning nr 574/72 är bindande både i förhållande till den behöriga institutionen i den medlemsstat där arbetet utförs och i förhållande till den person som har anlitat en egenföretagare som är försedd med denna blankett. Om denna fråga besvaras jakande, vill den hänskjutande domstolen få klarhet i fram till vilken tidpunkt denna bindande verkan gäller.

33 Artikel 11a i förordning nr 574/72 föreskriver bland annat att den institution som har utsetts av den behöriga myndigheten i den medlemsstat vars lagstiftning skall fortsätta att gälla i enlighet med artikel 14a.1 i förordning nr 1408/71, skall utfärda ett intyg som anger att egenföretagaren skall fortsätta att omfattas av denna lagstiftning fram till ett visst angivet datum. Enligt artikel 12a.7 i samma förordning skall, vid tillämpning av artikel 14c a i förordning nr 1408/71, den institution som har utsetts av den behöriga myndigheten i den medlemsstat inom vars territorium en person är anställd lämna den anställde ett intyg som anger att han omfattas av dess lagstiftning. Eftersom artikel 14c inte är relevant i målet vid den nationella domstolen på grund av de skäl som anges i punkterna 29-31 i denna dom, är det inte nödvändigt att behandla artikel 12a.7 i förordning nr 574/72.

34 Genom beslut nr 130 av den 17 oktober 1985 om de nödvändiga standardblanketterna för tillämpningen av förordningarna nr 1408/71 och nr 574/72 (E 001, E 101-127, E 201-215, E 301-

303, E 401-411) (EGT L 192, 1986, s. 1), som var tillämpligt vid den tidpunkt tvisten vid den nationella domstolen rör, fastställde Europeiska gemenskapernas administrativa kommission för social trygghet för migrerande arbetstagare (nedan kallad den administrativa kommissionen), som avses i artiklarna 80 och 81 i förordning nr 1408/71, bland annat en blankett för det intyg som avses i artikel 11a i förordning nr 574/72, vilken kallas "blankett E 101".

35 Barry Banks m.fl., TRM, den irländska och den brittiska regeringen anser att blankett E 101 är bindande för de behöriga institutionerna i andra medlemsstater, så länge blanketten inte återkallas av den institution som har utfärdat den. Om så inte var fallet, skulle nämligen det system för kollisionsnormer som har fastställts i avdelning II i förordning nr 1408/71 äventyras. Den brittiska regeringen anser att denna blankett är bindande även för de personer som anlitar arbetstagare som är försedda med en sådan. TRM har i detta hänseende tvärtom hävdat att dessa personer är bundna av de instruktioner som ges av den behöriga myndigheten i den medlemsstat där de verkar.

36 Den tyska, den franska och den nederländska regeringen samt kommissionen har erinrat om att frågan om vilken lagstiftning om social trygghet som är tillämplig regleras i avdelning II i förordning nr 1408/71. Det kan emellertid inte uteslutas att den institution, som har utfärdat blankett E 101 har dragit slutsatsen att det är lagstiftningen i dess egen medlemsstat som är tillämplig på grundval av oriktiga uppgifter eller en felaktig bedömning. Även om blankett E 101 utgör en god indikation på vilken lagstiftning som är tillämplig, har de behöriga institutionerna i andra medlemsstater således rätt att, i förekommande fall, komma fram till en annan slutsats.

37 Den tyska och den nederländska regeringen anser i detta hänseende att andra institutioner än den som har utfärdat intyget har rätt att lämna blankett E 101 utan avseende. Kommissionen har däremot framhållit att de behöriga institutionerna i de olika medlemsstaterna är skyldiga att samarbeta på ett lojalt sätt. I ett fall där den institution som har utfärdat intyget vägrar att återkalla blanketten på en annan institutions begäran, ankommer det på den sistnämnda att vända sig till de nationella domstolarna med denna tvist.

38 Enligt principen om lojalt samarbete som följer av artikel 5 i EG-fördraget (nu artikel 10 EG) är den behöriga institutionen skyldig att göra en korrekt bedömning av de relevanta omständigheterna för att tillämpa reglerna om bestämmande av tillämplig lagstiftning i fråga om social trygghet och följaktligen att säkerställa att uppgifterna i blankett E 101 är korrekta (se i detta hänseende domen i det ovannämnda målet FTS, punkt 51).

39 Vad beträffar de behöriga institutionerna i den medlemsstat där arbetet utförs, följer det av samarbetsskyldigheten i enlighet med artikel 5 i fördraget att denna skyldighet inte skulle iakttas - och att ändamålen med artikel 14a.1 a i förordning nr 1408/71 och artikel 11a i förordning nr 574/72 skulle åsidosättas - om institutionen i denna medlemsstat inte ansåg sig bunden av uppgifterna i blanketten och beslutade att ansluta egenföretagaren till sitt eget system för social trygghet (se i detta hänseende samma dom, punkt 52).

40 Av detta följer att blankett E 101, såvitt den skapar en presumtion för att det är riktigt att den berörde egenföretagaren skall omfattas av det sociala trygghetssystemet i den medlemsstat där han är etablerad, är bindande för den behöriga institutionen i den medlemsstat där denna egenföretagare utför ett arbete (samma dom, punkt 53).

41 Den motsatta lösningen skulle äventyra såväl principen om att egenföretagare skall omfattas av endast ett system för social trygghet som förutsebarheten i fråga om vilket system som skall tillämpas samt, följaktligen, även rättssäkerheten. I fall där det är svårt att avgöra vilket system som skall tillämpas, skulle nämligen var och en av de behöriga institutionerna i de två berörda medlemsstaterna vara benägna att, till den berörda egenföretagarens nackdel, anse att det egna sociala trygghetssystemet är tillämpligt (samma dom, punkt 54).

42 Så länge som blankett E 101 inte har återkallats eller ogiltigförklarats, skall således den berörda institutionen i den medlemsstat där egenföretagaren utför ett arbete beakta det förhållandet att denna egenföretagare redan omfattas av den sociala trygghetslagstiftningen i den medlemsstat där han är etablerad. Denna institution kan följaktligen inte besluta att egenföretagaren i fråga skall omfattas av det egna systemet för social trygghet (samma dom, punkt 55).

43 Det ankommer emellertid på den behöriga institutionen i den medlemsstat som har utfärdat blankett E 101 att ompröva huruvida det var berättigat att utfärda blanketten och, i förekommande fall, återkalla blanketten när den behöriga institutionen i den medlemsstat där egenföretagaren utför ett arbete uttrycker tvivel i fråga om de omständigheter som ligger till grund för utfärdandet av blanketten och huruvida uppgifterna däri är korrekta, i synnerhet när dessa uppgifter inte uppfyller kraven i artikel 14a.1 a i förordning nr 1408/71 (samma dom, punkt 56).

44 För den händelse de berörda institutionerna inte lyckas komma överens, i synnerhet beträffande bedömningen av omständigheterna i en viss situation, och följaktligen i frågan huruvida dessa omständigheter omfattas av artikel 14a.1 a i förordning nr 1408/71, har de rätt att vända sig till den administrativa kommissionen (samma dom, punkt 57).

45 Om den administrativa kommissionen inte lyckas sammanjämka de behöriga institutionernas ståndpunkter i fråga om vilken lagstiftning som är tillämplig i det aktuella fallet, har åtminstone den medlemsstat där egenföretagaren utför ett arbete, utan inverkan på de rättsmedel som eventuellt existerar i den medlemsstat som den institution som har utfärdat intyget tillhör, rätt att väcka talan om fördragsbrott i enlighet med artikel 170 i EG-fördraget (nu artikel 227 EG), så att domstolen kan pröva frågan om vilken lagstiftning som är tillämplig på denna egenföretagare och följaktligen huruvida uppgifterna i blankett E 101 är korrekta (samma dom, punkt 58).

46 Det framgår av det ovan anförda att en blankett E 101, som har utfärdats i enlighet med artikel 11a i förordning nr 574/72, är bindande för den behöriga institutionen i den medlemsstat dit egenföretagaren beger sig för att utföra ett arbete, så länge som denna blankett inte har återkallats eller ogiltigförklarats.

47 Eftersom blankett E 101 är bindande för den behöriga institutionen, finns det dessutom ingenting som rättfärdigar att den person som har anlitat denna egenföretagare inte rättar sig efter blanketten. Om samma person tvivlar på att blanketten är giltig, skall han emellertid informera institutionen i fråga.

48 Det tredje frågans första del skall följaktligen besvaras så, att en blankett E 101, som har utfärdats i enlighet med artikel 11a i förordning nr 574/72, är bindande både för den behöriga institutionen i den medlemsstat dit egenföretagaren beger sig för att utföra ett arbete och för den person som har anlitat denna egenföretagare, så länge som blanketten i fråga inte har återkallats eller ogiltigförklarats.

Den tredje frågans andra del

49 Den hänskjutande domstolen vill med den tredje frågans andra del få klarhet i huruvida en blankett E 101, som har utfärdats i enlighet med artikel 11a i förordning nr 574/72, kan ha

retroaktiv verkan om den period som blanketten avser helt eller delvis har löpt ut vid den tidpunkt då blanketten utfärdas.

50 Barry Banks m.fl., den tyska, den franska, den nederländska och den brittiska regeringen samt kommissionen har föreslagit att denna fråga skall besvaras jakande. De har bland annat gjort gällande att förordning nr 574/72 inte föreskriver att blanketten skall utfärdas innan arbetet inom den andra medlemsstatens territorium har påbörjats.

51 TRM anser däremot att ett för sent utfärdande eller uppvisande av blankett E 101 innebär att den person som har anlitat de berörda arbetstagarna inte har någon möjlighet att ta hänsyn till blanketten i tid.

52 Domstolen konstaterar i detta hänseende för det första att artikel 11a i förordning nr 574/72 inte föreskriver någon tidsfrist inom vilken det intyg som avses i denna artikel skall utfärdas.

53 Genom att utfärda blankett E 101 i enlighet med artikel 11a, förklarar den behöriga institutionen dessutom endast att den berörda egenföretagaren fortsätter att omfattas av lagstiftningen i denna medlemsstat under hela den period under vilken egenföretagaren utför ett arbete inom en annan medlemsstats territorium. En sådan förklaring kan emellertid även utfärdas under denna period eller till och med efter denna period, även om det är att föredra att blanketten utfärdas innan perioden i fråga börjar.

54 Under dessa omständigheter finns det ingenting som hindrar att blankett E 101, i förekommande fall, har retroaktiv verkan.

55 I den administrativa kommissionens beslut nr 126 av den 17 oktober 1985 om tillämpningen av artikel 14.1 a, 14a.1 a, 14b.1 och 14b.2 i förordning nr 1408/71 (EGT C 141, s. 3) föreskrivs att den institution som avses i artikel 11 och 11a i förordning nr 574/72 skall utfärda ett intyg om tillämplig lagstiftning (blankett E 101), även om en begäran om dessa görs först när den berörda arbetstagaren redan har påbörjat arbetet inom en annan stat än den behöriga staten.

56 För övrigt framgår det att domstolen måste ha medgett att blankett E 101 kan ha retroaktiv verkan när den slog fast att den möjlighet som medlemsstaterna har enligt artikel 17 i förordning nr 1408/71 att komma överens om undantag från bestämmelserna i artiklarna 13-16 till förmån för en arbetstagare även kan avse perioder i förfluten tid (dom av den 17 maj 1984 i mål 101/83, Brusse, REG 1984, s. 2223, punkterna 20 och 21, och av den 29 juni 1995 i mål C-454/93, Van Gestel, REG 1995, s. I-1707, punkt 29). För sådana fall föreskriver nämligen även artikel 11 och 11a i förordning nr 574/72 att en blankett E 101 skall utfärdas.

57 Den tredje frågans andra del skall således besvaras så, att blankett E 101, som har utfärdats i enlighet med artikel 11a i förordning nr 574/72, kan ha retroaktiv verkan.

Beslut om rättegångskostnader

Rättegångskostnader

58 De kostnader som har förorsakats den tyska, den franska, den irländska, den nederländska och den brittiska regeringen samt kommission, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

Domslut

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

(femte avdelningen)

- angående de frågor som genom beslut av den 21 april 1997 har ställts av Tribunal du travail de Bruxelles - följande dom:

59 Begreppet "arbete" i artikel 14a.1 a i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, i ändrad och uppdaterad lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2001/83 av den 2 juni 1983, därefter enligt rådets förordning (EEG) nr 3811/86 av den 11 december 1986, avser alla arbetsprestationer, oberoende av om arbetet utförs av anställda eller av egenföretagare.

60 En blankett E 101, som har utfärdats i enlighet med artikel 11a i rådets förordning nr 574/72 av den 21 mars 1972 om tillämpningen av förordning nr 1408/71, i ändrad och uppdaterad lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2001/83, därefter enligt rådets förordning (EEG) nr 3811/86, är bindande både för den behöriga institutionen i den medlemsstat dit egenföretagaren beger sig för att utföra ett arbete och för den person som har anlitat denna egenföretagare, så länge som blanketten i fråga inte har återkallats eller ogiltigförklarats.

61 En blankett E 101, som har utfärdats i enlighet med artikel 11a i förordning nr 574/72, kan ha retroaktiv verkan.